

Mozkové mrtvice během dekády mezi klienty VZP ubylo, přesto se s ní ročně léčí na 66 tisíc lidí

10.3.2026 - Viktorie Plíková | Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR

Nezdravý životní styl a zanedbávání účinné prevence často může za cévní mozkovou příhodu. Lidově řečeno mrtvice může postihnout lidi všech věkových kategorií. Její důsledky je možné zvrátit díky pokroku v léčbě. Klíčové nadále ale zůstává - rozpoznat prvotní příznaky a ihned zavolat lékařskou pomoc.

Vloni se s mrtvicí léčilo zhruba 65 tisíc klientů Všeobecné zdravotní pojišťovny, což je číslo za posledních pět let neměnné. Ve srovnání s rokem 2016 se ale jedná o pokles zhruba o 10 tisíc klientů VZP. Tiskovou zprávu vydáváme při příležitosti Evropského dne mozku (11. 3.).

Při cévní mozkové příhodě je narušen průtok krve mozkem. Důvodem je ucpání mozkové cévy krevní sraženinou nebo její prasknutí s krvácením do mozku. Při záchraně života a také zajištění plné soběstačnosti pacienta po této události je rozhodující včasná lékařská pomoc.

„Cévní nemoci mozku patří mezi nejčastější příčiny úmrtí v České republice. A ačkoli se s mrtvicí v roce 2016 léčilo přes 74 tisíc klientů VZP, loni to bylo 66 tisíc. Přestože počet pacientů s cévní mozkovou příhodou mezi klienty VZP v posledních letech mírně klesá, patří mrtvice k nejzávažnějším onemocněním. O to víc je nezbytné podporovat prevenci, která je v řadě případů účinnější než jakákoliv následná léčba,“ říká **Miroslav Jankůj**, pověřený náměstek ředitele VZP pro zdravotní péči, a dodává: „U mrtvice rozhodují minuty. Každé zpoždění může významně ovlivnit budoucí kvalitu života pacienta.

I proto je důležité, aby lidé uměli příznaky rozeznat a neváhali volat pomoc.“

V Česku postihne mrtvice ročně na 30 tisíc lidí a podle projektu Čas je mozek patří mezi nejčastější příčiny úmrtí.

Počet klientů VZP, kteří se léčili s CMP, a náklady na jejich péči

Počet klientů * Náklady v tisících Kč

2016	74 167	2 029 778
2025	65 446	2 375 404

* Jde o klienty s hlavní diagnózou CMP (nejsou zde uvedeni např. ti, kteří v minulosti CMP prodělali a nyní docházejí na pravidelné kontroly)

Jak poznat mrtvici:

- **pokles koutku:** pokleslý koutek úst při úsměvu;
- **ochrnutí končetin:** neschopnost udržet obě ruce v předpažení, jedna klesá;
- **porucha řeči:** nesrozumitelná, komolená nebo žádná řeč;
- **náhlá porucha vědomí;**
- **náhlá porucha citlivosti poloviny těla:** brnění nebo necitlivost tváře, paže a nohy na jedné straně těla;

- **ztuhlost šíje:** navazuje na bolest hlavy, člověk si nedokáže položit bradu na hrud' a zároveň je pro něj tento pohyb silně bolestivý;
- **porucha vidění:** zamlžené vidění, často na jednom oku, dvojité vidění;
- **závratě a zvracení,** zejména neschopnost stát bez opory;
- **vždy je nutné volat 155 nebo 112.**

Mezi ovlivnitelná rizika mrtvice patří především faktory životního stylu a zdravotního stavu, které může člověk sám změnit. Významnou roli hraje **vysoký krevní tlak**, který dlouhodobě poškozuje cévy

a výrazně zvyšuje pravděpodobnost vzniku mrtvice. Riziko zvyšuje také **nerovnoměrný srdeční rytmus**, protože může vést ke vzniku krevních sraženin putujících do mozku. Dále se na vzniku mrtvice podílí **zhoršený průtok krve v krčních tepnách**, často způsobený ukládáním tuků v cévách, stejně jako **vysoká hladina tuků v krvi**, která tento proces podporuje.

Významné riziko představuje také **cukrovka**, protože poškozuje cévy a několikanásobně zvyšuje pravděpodobnost mrtvice. K nejznámějším rizikovým faktorům patří **kouření**, které zvyšuje riziko až několikanásobně, a také **dlouhodobé pití alkoholu**, jež zvyšuje krevní tlak a zatěžuje celé tělo. Riziko dále zvyšuje **nadváha**, protože přispívá ke vzniku vysokého tlaku a cukrovky, a také **nedostatek pohybu**, který podporuje vznik onemocnění srdce a cév. U mladých žen je zvláště riziková **kombinace kouření a hormonální antikoncepce**, která výrazně zvyšuje pravděpodobnost vzniku krevních sraženin a následné mrtvice.

Své klienty motivuje VZP k prevenci zaměřené na snížení výskytu mrtvice. Nabízí různé benefity, jako například příspěvky na pohybové aktivity či odvykání kouření.

Evropský den mozku

Nejen cévní mozková příhoda je pro mozek rizikem. Onemocnění, která nejvíce ohrožují mozek, zahrnují především **Alzheimerovu chorobu** a další typy demence, které způsobují postupné poškození mozkových buněk a úbytek paměti i dalších mentálních schopností. Velkým rizikem jsou zmíněné **mrtvice**, jež vedou k rychlému poškození mozkové tkáně. K dalším závažným nemocem patří **Parkinsonova choroba**, ovlivňující hybnost a koordinaci, nádory mozku, které mohou utlačovat zdravou tkáň, a **roztroušená skleróza**, při níž imunitní systém narušuje komunikaci mezi nervovými buňkami. Mozek mohou vážně ohrozit také **infekce**, jako záněty mozku či mozkových blan, a vzácná, ale smrtelná onemocnění typu **ALS**, **Huntingtonovy choroby** nebo **prionových chorob**.

Viktorie Plívová
tisková mluvčí

<https://www.vzp.cz/o-nas/aktuality/mozkove-mrtvice-behem-dekady-mezi-klienty-vzp-ubylo-presto-se-s-ni-rocne-leci-na-66-tisic-lidi>